

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 10

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

INGLIZ TILINI O'RGANISH JARAYONIDA MUSTAQIL TA'LIMNI SAMARALI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Ibragimova Sevara Baxodirovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, "Xorijiy tillarni o'qitish" markazi dotsenti (PhD).

e-mail: sevarabahodirovna@mail.ru ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0931-4159>

Annotatsiya.

Mazkur maqolada ingliz tilini o'rganish jarayonida mustaqil ta'limni samarali tashkil etishning pedagogik va metodik asoslari, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining imkoniyatlari hamda o'quvchilarda mustaqil o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Ingliz tilini o'qitishda mustaqil ta'limning o'rni, o'quvchilarning individual ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olish, o'z-o'zini nazorat qilish, vaqtni to'g'ri taqsimlash hamda raqamli resurslardan samarali foydalanish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, mustaqil ta'lim jarayonini rejalashtirish, tashkil etish, monitoring qilish va baholashga doir metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan. Maqolada mustaqil ta'limni to'g'ri tashkil etish ingliz tilini o'zlashtirish sifatini oshirish, o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish va uzluksiz ta'lim olishga bo'lgan ehtiyojini kuchaytirishda muhim omil ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, mustaqil ta'lim, pedagogik texnologiya, o'z-o'zini boshqarish, individual ta'lim, raqamli ta'lim, kommunikativ kompetensiya, motivatsiya, refleksiya, o'z-o'zini baholash.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ ЭФФЕКТИВНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Ибрагимова Севара Баходировна

Ташкентский государственный экономический университет, доцент Центра преподавания иностранных языков (PhD).

Аннотация.

В данной статье рассматриваются педагогические и методические основы эффективной организации самостоятельного обучения в процессе изучения английского языка, возможности современных образовательных технологий, а также вопросы формирования у учащихся навыков самостоятельного освоения знаний. Анализируются роль самостоятельного обучения в преподавании английского языка, необходимость учёта индивидуальных потребностей и интересов учащихся, вопросы самоконтроля, рационального распределения времени и эффективного использования цифровых ресурсов. Кроме того, разработаны методические рекомендации по планированию, организации, мониторингу и оцениванию процесса самостоятельного обучения. В статье обосновывается, что правильная организация самостоятельного обучения является важным фактором повышения качества овладения английским языком, развития коммуникативной компетенции учащихся и укрепления их потребности в непрерывном образовании.

Ключевые слова: английский язык, самостоятельное обучение, педагогическая технология, самоуправление, индивидуальное обучение, цифровое образование, коммуникативная компетенция, мотивация, рефлексия, самооценка.

PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR THE EFFECTIVE ORGANIZATION OF INDEPENDENT LEARNING IN THE PROCESS OF STUDYING ENGLISH

Ibragimova Sevara Baxodirovna

Tashkent State University of Economics, Associate Professor at the Foreign Language Teaching Center (PhD).

Abstract.

This article examines the pedagogical and methodological foundations for the effective organization of independent learning in the process of studying English, the potential of modern educational technologies, and the development of students' independent learning skills. It analyzes the role of independent learning in English language teaching, the importance of considering students' individual needs and interests, self-monitoring, effective time management, and the efficient use of digital resources. In addition, methodological recommendations are developed for planning, organizing, monitoring, and assessing the independent learning process. The article

substantiates that the proper organization of independent learning is an important factor in improving the quality of English language acquisition, developing students' communicative competence, and strengthening their motivation for lifelong learning.

Keywords: English language, independent learning, pedagogical technology, self-management, individualized learning, digital education, communicative competence, motivation, reflection, self-assessment.

Kirish. Bugungi globallashuv va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda xorijiy tillarni o'rganish ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar, iqtisodiyot va ta'lim sohalarida keng qo'llanilishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Shu sababli ingliz tilini o'rgatish jarayonida faqat auditoriya mashg'ulotlari bilan cheklanib qolmasdan, ta'lim oluvchilarning mustaqil bilim olish faoliyatini to'g'ri tashkil etish zarurati ortib bormoqda.

An'anaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi asosiy bilim manbai sifatida namoyon bo'ladi. Zamonaviy ta'lim yondashuvlarida esa o'quvchi yoki talabning faol ishtiroki, mustaqil qaror qabul qilishi, axborotni izlab topishi va o'zlashtirgan bilimlarini amaliyotda qo'llashi muhim o'rin egallaydi. Bunday yondashuv ta'lim oluvchining faqat mavjud bilimlarni egallashiga emas, balki mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va o'z ta'lim faoliyatini boshqarish qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Ingliz tilini o'rganishda mustaqil ta'lim alohida ahamiyatga ega. Chunki til o'rganish muntazam mashq qilish, yangi so'zlarni takrorlash, grammatik qoidalarni amalda qo'llash, tinglab tushunish, o'qish, yozish va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishni talab etadi. Auditoriyada o'tilgan mavzularni mustaqil ravishda mustahkamlash orqali o'quvchi bilimlarini chuqurlashtiradi va til kompetensiyasini bosqichma-bosqich rivojlantiradi. Biroq mustaqil ta'limning samaradorligi faqat topshiriqlar soni yoki ajratilgan vaqt bilan belgilanmaydi. Uning natijadorligi, avvalo, ta'lim jarayonining maqsadli tashkil etilishi, topshiriqlarning izchil rejalashtirilishi, mos metodlarning tanlanishi va o'zlashtirish natijalarining muntazam baholab borilishiga bog'liq. Shu nuqtayi nazardan, ingliz tilini o'rganishda mustaqil ta'limni samarali tashkil etish texnologiyalarini takomillashtirish dolzarb pedagogik masala hisoblanadi.

Maqolaning maqsadi ingliz tilini o'rganish jarayonida mustaqil ta'limni samarali tashkil etishning pedagogik asoslarini yoritish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining imkoniyatlarini tahlil qilish va amaliy metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Maqolaning vazifalari mustaqil ta'lim tushunchasining mazmunini ochib berish, ingliz tilini o'rganishda mustaqil faoliyatning ahamiyatini asoslash, uni tashkil etish bosqichlarini belgilash hamda ta'lim natijalarini nazorat qilish va baholash mexanizmlarini tavsiflashdan iborat.

1. Mustaqil ta'limning nazariy-pedagogik asoslari

Mustaqil ta'lim — ta'lim oluvchining belgilangan maqsadlar asosida bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni egallashga yo'naltirilgan, muayyan darajada mustaqil rejalashtiriladigan va amalga oshiriladigan faoliyatidir. Ushbu jarayonda ta'lim oluvchi o'z oldiga maqsad qo'yadi, tegishli manbalarni tanlaydi, topshiriqlarni bajaradi, natijalarini tekshiradi va zarur hollarda o'z faoliyatiga tuzatishlar kiritadi.

Mustaqil ta'lim o'qituvchi ishtirokisiz amalga oshiriladigan faoliyat bilangina cheklanmaydi. Aksincha, o'qituvchi tomonidan ishlab chiqilgan topshiriqlar, ko'rsatmalar, resurslar va baholash mezonlari asosida ta'lim oluvchining ongli va faol ishtirokini ta'minlaydigan pedagogik jarayon hisoblanadi. Demak, mustaqillik o'qituvchining ta'lim jarayonidan butunlay chetlanishini emas, balki uning yo'naltiruvchi, maslahat beruvchi va qo'llab-quvvatlovchi rolini kuchaytirishni anglatadi.

H. Holec mustaqil o'rganishni ta'lim oluvchining o'z o'qishi uchun mas'uliyatni zimmasiga olishi bilan bog'laydi. Uning yondashuvida o'quv maqsadlarini belgilash, o'quv materiallarini tanlash, metodlarni aniqlash, jarayonni nazorat qilish va natijalarni baholash muhim o'rin tutadi [1]. Ushbu qarash ingliz tilini o'rganishda ham muhim ahamiyatga ega, chunki tilni egallash jarayoni uzoq muddatli va muntazam faoliyatni talab qiladi.

P. Benson ta'lim oluvchining mustaqilligini rivojlantirishda o'quv jarayonini boshqarish, kognitiv jarayonlarni anglash va ta'limga bo'lgan munosabatni shakllantirish masalalariga e'tibor qaratadi [2]. Mazkur yondashuvga ko'ra, mustaqil ta'lim samaradorligi o'quvchining faqat topshiriqni bajarishi bilan emas, balki qanday o'rganayotganini tushunishi va o'z faoliyatini ongli ravishda boshqarishi bilan ham belgilanadi.

Mustaqil ta'limning asosiy tarkibiy qismlarini quyidagicha ifodalash mumkin:

Maqsadni belgilash: o'rganilishi kerak bo'lgan mavzu, ko'nikma yoki kompetensiyani aniqlash.

Rejalashtirish: topshiriqlar ketma-ketligi, bajarish muddati va foydalaniladigan manbalarni belgilash.

Faoliyatni amalga oshirish: o'qish, tinglash, yozish, gapirish, mashq bajarish va yangi bilimlarni qo'llash.

O'z-o'zini nazorat qilish: xatolarni aniqlash, natijalarni tekshirish va qiyinchiliklarni tahlil qilish.

Refleksiya va baholash: erishilgan natijalarni belgilangan maqsadlar bilan taqqoslash va keyingi faoliyatni rejalashtirish.

Ushbu tarkibiy qismlarning izchil amalga oshirilishi mustaqil ta'limni tartibli, maqsadga yo'naltirilgan va natijador faoliyatga aylantiradi.

2. Ingliz tilini o'rganishda mustaqil ta'limning ahamiyati

Ingliz tilini o'rganish bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lgan to'rtta asosiy nutq faoliyati — tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozishni rivojlantirishni nazarda tutadi. Bundan tashqari, lug'at boyligi, grammatik bilimlar, talaffuz va muloqot strategiyalarini shakllantirish ham muhim hisoblanadi. Ushbu ko'nikmalarni rivojlantirish uchun auditoriya mashg'ulotlaridan tashqari mustaqil mashg'ulotlarga ham yetarli e'tibor berilishi lozim.

Birinchidan, mustaqil ta'lim o'quvchining til bilan muntazam aloqada bo'lishini ta'minlaydi. Masalan, har kuni qisqa matn o'qish, ingliz tilidagi audioyozuvni tinglash yoki yangi so'zlarni takrorlash orqali til materiallarini bosqichma-bosqich o'zlashtirish mumkin. Bunda muntazamlilik topshiriqlar hajmidan kam bo'lmagan ahamiyatga ega.

Ikkinchidan, mustaqil ta'lim individual ehtiyojlarni hisobga olish imkonini beradi. Bir o'quvchi grammatikani o'zlashtirishda qiynalsa, boshqasi og'zaki nutqda yoki tinglab tushunishda qiyinchilikka duch kelishi mumkin. Mustaqil mashg'ulotlar davomida har bir ta'lim oluvchi o'zining kuchli va zaif tomonlariga muvofiq topshiriqlarni tanlashi yoki o'qituvchi tavsiyasi asosida qo'shimcha mashqlar bajarishi mumkin.

Uchinchidan, mustaqil ta'lim mas'uliyat, intizom, vaqtni boshqarish va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bunday ko'nikmalar nafaqat ingliz tilini o'rganishda, balki boshqa fanlarni o'zlashtirish va kelajakdagi kasbiy faoliyatda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

To'rtinchidan, mustaqil ta'lim kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyat yaratadi. Ingliz tilidagi videolarni tomosha qilish, podkastlarni tinglash, elektron matnlarni o'qish, qisqa taqdimotlar tayyorlash va yozma topshiriqlar bajarish orqali ta'lim oluvchi tilni turli vaziyatlarda qo'llashni o'rganadi.

Shu bilan birga, mustaqil ta'limning samarali bo'lishi uchun topshiriqlar ta'lim oluvchining til darajasi, yoshi, qiziqishlari va o'quv maqsadlariga mos kelishi zarur. Juda murakkab topshiriqlar motivatsiyaning pasayishiga, haddan tashqari sodda vazifalar esa rivojlanish sur'atining sekinlashishiga olib kelishi mumkin.

3. Mustaqil ta'limni tashkil etishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari

Ingliz tilini o'rganishda mustaqil ta'limni samarali tashkil etish uchun aniq maqsad, izchil reja, mos o'quv materiallari, muntazam nazorat va qayta aloqa mexanizmlarini birlashtiruvchi texnologik yondashuv talab etiladi.

3.1. Maqsadli rejalashtirish texnologiyasi

Mustaqil ta'limni tashkil etish o'quv maqsadlarini aniq belgilashdan boshlanadi. Maqsadlar umumiy ifodalar bilan cheklanmasdan, kuzatish va baholash mumkin bo'lgan natijalarni ifodalashi kerak. Masalan, «ingliz tilini yaxshilash» o'rniga «hafta davomida 30 ta yangi so'zni o'rganish va ulardan foydalanib 10 ta gap tuzish» kabi aniq maqsad belgilash maqsadga muvofiq.

Bunda SMART tamoyillaridan foydalanish mumkin. Unga ko'ra, maqsad aniq, o'lchanadigan, erishish mumkin bo'lgan, tegishli va vaqt bilan chegaralangan bo'lishi lozim.

Masalan, ingliz tilini boshlang'ich darajada o'rganayotgan talaba bir hafta davomida quyidagi rejani bajarishi mumkin:

- 20–30 ta yangi so'z va iborani o'rganish;
- ingliz tilidagi 2 ta qisqa audioyozuvni tinglash;
- darajasiga mos 2 ta matnni o'qish;
- 100–120 so'zdan iborat kichik matn yozish;
- o'zini tanishtirish mavzusida 2–3 daqiqalik og'zaki nutq tayyorlash.

Bunday rejalashtirish ta'lim oluvchiga o'z faoliyatini nazorat qilish va erishilgan natijalarni aniqlash imkonini beradi.

3.2. Kommunikativ yondashuv asosida mustaqil ta'lim

Kommunikativ yondashuvning asosiy maqsadi til qoidalarini yodlash bilangina cheklanmay, ularni real muloqotda qo'llash qobiliyatini rivojlantirishdir. Shu sababli mustaqil ta'lim topshiriqlari hayotiy vaziyatlar bilan bog'lanishi maqsadga muvofiq.

Masalan, «At the restaurant» mavzusida o'quvchi restoran menyusini o'rganishi, taomlar nomlarini yodlashi, buyurtma berishga oid dialog tuzishi va ushbu dialogni ovozli shaklda yozib olishi mumkin. «My future profession» mavzusida esa kasbga oid so'zlarni o'rganish, qisqa matn yozish va og'zaki taqdimot tayyorlash topshiriqlari beriladi.

Bunday mashqlar tilni amaliy qo'llash imkoniyatini kengaytiradi. Shuningdek, ular o'quvchining ijodkorligi, mustaqil fikrlashi va o'z fikrini ingliz tilida ifodalash qobiliyatini rivojlantiradi.

3.3. Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish

Raqamli texnologiyalar mustaqil ta'limni tashkil etishda muhim vositalardan biri hisoblanadi. Internet orqali ingliz tilidagi elektron kitoblar, lug'atlar, videodarslar, audioyozuvlar va interaktiv mashqlardan foydalanish mumkin.

Masalan, British Council LearnEnglish kabi ta'lim resurslari o'qish, tinglash, grammatika va lug'atni rivojlantirishga qaratilgan materiallarni taqdim etadi. Cambridge Dictionary esa so'zlarning ma'nosi, talaffuzi va qo'llanilishini tekshirishda foydali manba hisoblanadi.

Raqamli vositalardan foydalanishda quyidagi jihatlarga e'tibor berish lozim:

- o'quv materiallarining ishonchliligi va ta'lim maqsadiga mosligi;
- topshiriqlarning til darajasiga muvofiqligi;
- ekran qarshisida o'tkaziladigan vaqtni oqilona taqsimlash;
- internet manbalaridan olingan axborotning to'g'riligini tekshirish;
- shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va raqamli xavfsizlik qoidalariga rioya etish.

Sun'iy intellektga asoslangan vositalardan ham mustaqil ta'limda foydalanish mumkin. Masalan, ular yordamida dialog mashq qilish, matnning grammatik xatolarini aniqlash yoki yangi mavzu bo'yicha savollar tuzish mumkin. Biroq sun'iy intellekt tomonidan berilgan javoblarni tekshirish, ishonchli manbalar bilan taqqoslash va tayyor javoblarni ko'chirib olish o'rniga ularni o'rganish vositasi sifatida qo'llash muhimdir.

3.4. O'z-o'zini nazorat qilish va refleksiya texnologiyasi

Mustaqil ta'lim samaradorligini oshirish uchun o'quvchi o'z faoliyatining natijalarini muntazam tahlil qilishi zarur.

O'z-o'zini nazorat qilish jarayonida bajarilgan topshiriqlar tekshiriladi, xatolar aniqlanadi va ularni tuzatish yo'llari belgilanadi.

Masalan, yozma topshiriq bajarilgandan so'ng o'quvchi grammatik xatolar, so'zlardan foydalanish, gaplarning mantiqiy bog'lanishi va imlo holatini tekshirishi mumkin. Tinglab tushunish mashqlarida esa birinchi tinglashda umumiy mazmun, ikkinchi tinglashda asosiy tafsilotlarni aniqlashga e'tibor qaratiladi.

Refleksiya uchun quyidagi savollardan foydalanish mumkin:

Bugun qanday yangi bilim va ko'nikmalarni egalladim?

Qaysi topshiriqlarni bajarishda qiyinchilikka duch keldim?

Qanday xatolarga yo'l qo'ydim va ularni qanday tuzataman?

Keyingi mashg'ulotda qaysi ko'nikmamni rivojlantirishim kerak?

Bunday savollar ta'lim oluvchining o'z o'rganish jarayonini anglashiga va keyingi faoliyatini ongli ravishda rejalashtirishga yordam beradi. B. Zimmerman ta'kidlaganidek, o'zini boshqarishga asoslangan ta'limda rejalashtirish, faoliyatni amalga oshirish va natijalarni tahlil qilish o'zaro bog'liq jarayonlar hisoblanadi [3].

4. Mustaqil ta'lim jarayonida o'qituvchi va ta'lim oluvchining roli

Mustaqil ta'limni tashkil etishda o'qituvchi va ta'lim oluvchi o'rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi ta'lim maqsadlarini belgilashda, tegishli resurslarni tanlashda, topshiriqlarni ishlab chiqishda va natijalarni baholashda metodik yordam ko'rsatadi.

O'qituvchining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- mustaqil ta'lim uchun aniq va tushunarli topshiriqlar ishlab chiqish;
- o'quv materiallarini ta'lim oluvchining bilim darajasiga moslashtirish;
- mustaqil ishlash uchun zarur manbalar va ko'rsatmalar taqdim etish;
- topshiriqlarni bajarish muddatlari va baholash mezonlarini belgilash;
- o'z vaqtida qayta aloqa berish;
- ta'lim oluvchini o'z faoliyatini tahlil qilishga yo'naltirish.

Ta'lim oluvchi esa belgilangan maqsadlarga muvofiq o'z faoliyatini rejalashtirishi, topshiriqlarni o'z vaqtida bajarishi, xatolar ustida ishlashi va natijalarini muntazam tahlil qilishi kerak.

Mustaqil ta'lim jarayonida motivatsiyani saqlab qolish ham muhimdir. Buning uchun o'quv maqsadlarini kichik bosqichlarga ajratish, erishilgan natijalarni qayd etib borish va amaliy ahamiyatga ega topshiriqlarni tanlash tavsiya etiladi. Masalan, ingliz tilida qisqa video tayyorlash, sevimli mavzu bo'yicha taqdimot qilish yoki kundalik voqealar haqida yozish ta'lim oluvchining qiziqishini oshirishi mumkin.

Shuningdek, barcha ta'lim oluvchilardan bir xil natijani bir xil muddatda kutish har doim ham maqsadga muvofiq emas. Individual farqlarni hisobga olgan holda topshiriqlarning murakkabligini moslashtirish va zarur hollarda qo'shimcha yordam ko'rsatish samarali ta'lim muhitini yaratadi.

5. Mustaqil ta'lim samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar va muammolar

Mustaqil ta'limni tashkil etishda bir qator muammolar uchrashi mumkin. Ulardan biri — o'quv maqsadlarining aniq belgilanmaganligi. Agar ta'lim oluvchi nimani, nima uchun va qanday muddatda o'rganishi kerakligini bilmasa, mustaqil faoliyat izchil kechmasligi mumkin.

Ikkinchi muammo — vaqtni noto'g'ri taqsimlash. Mustaqil mashg'ulotlarni uzoq muddatga kechiktirish yoki qisqa vaqt ichida haddan tashqari ko'p vazifa bajarishga urinish o'quv jarayonining sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Buni bartaraf etish uchun kichik hajmdagi, muntazam va oldindan rejalashtirilgan mashg'ulotlardan foydalanish lozim.

Uchinchi muammo — motivatsiyaning pasayishi. Mustaqil ta'lim jarayonida bevosita nazoratning cheklanganligi ayrim o'quvchilarda topshiriqlarni kechiktirish yoki ularni yuzaki bajarish holatlarini keltirib chiqarishi mumkin. Bunday vaziyatlarda erishilgan natijalarni qayd etish, shaxsiy qiziqishlarga mos materiallarni tanlash va qisqa muddatli maqsadlarni belgilash foydali hisoblanadi.

To'rtinchi muammo — axborot resurslaridan noto'g'ri foydalanish. Internetda mavjud barcha materiallar ham ishonchli yoki til o'rganish uchun mos emas. Shu sababli o'qituvchi ishonchli elektron manbalarni tavsiya etishi, ta'lim oluvchiga axborotni tanlash va tekshirish ko'nikmalarini o'rgatishi zarur.

Beshinchi muammo — mustaqil bajarilgan ishlarning yetarlicha tahlil qilinmasligi. Topshiriqni bajarishning o'zi o'rganishdagi barcha kamchiliklarni bartaraf etmaydi. O'quvchi xatolarining sabablarini tushunishi, ularni tuzatishi va qayta mashq qilishi lozim.

Mazkur muammolarni hal etish uchun mustaqil ta'lim jarayonida tizimli yondashuv, muntazam qayta aloqa, individual rejalashtirish va o'z-o'zini nazorat qilish mexanizmlarini birgalikda qo'llash tavsiya etiladi.

XULOSA

Ingliz tilini o'rganish jarayonida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish zamonaviy ta'limning muhim pedagogik yo'nalishlaridan biridir. Mustaqil ta'lim ta'lim oluvchining bilimlarni chuqur o'zlashtirishi, nutq ko'nikmalarini rivojlantirishi, o'z faoliyatini boshqarishi va uzluksiz o'rganishga tayyorligini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin.

Birinchidan, mustaqil ta'lim aniq maqsadlar, izchil rejalashtirish va o'quv natijalarini muntazam baholashga asoslanishi kerak. Ta'lim oluvchi o'z oldiga erishish mumkin bo'lgan maqsadlarni qo'yishi va ularning bajarilishini nazorat qilishi lozim.

Ikkinchidan, mustaqil ta'lim jarayonida tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini o'zaro uyg'un rivojlantirish zarur. Buning uchun kommunikativ topshiriqlar, hayotiy vaziyatlarga asoslangan mashqlar va muntazam

takrorlashdan foydalanish maqsadga muvofiq.

Uchinchiidan, raqamli ta'lim resurslari va zamonaviy texnologiyalar mustaqil ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi. Biroq ularning samaradorligi to'g'ri tanlanishi, maqsadga muvofiq qo'llanilishi va ta'lim oluvchining faol ishtiroki bilan belgilanadi.

To'rtinchidan, o'z-o'zini nazorat qilish, refleksiya va qayta aloqa mustaqil ta'limning ajralmas qismlari hisoblanadi. Ushbu jarayonlar ta'lim oluvchiga o'z xatolarini aniqlash, natijalarini tahlil qilish va keyingi faoliyatini takomillashtirish imkonini beradi.

Beshinchidan, o'qituvchi mustaqil ta'lim jarayonida yo'naltiruvchi va maslahat beruvchi vazifani bajarishi, ta'lim oluvchi esa o'z bilim olishi uchun mas'uliyatni bosqichma-bosqich o'z zimmasiga olishi lozim.

Umuman olganda, ingliz tilini o'rganishda mustaqil ta'limni maqsadli rejalashtirish, kommunikativ metodlar, raqamli vositalar, muntazam baholash va refleksiya bilan uyg'unlashtirish ta'lim jarayonini takomillashtirish uchun muhim metodik asos bo'lib xizmat qiladi. Mazkur yondashuvlarni ta'lim amaliyotiga izchil tatbiq etish orqali o'quvchilarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish va ingliz tilini o'zlashtirish jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Holec H. *Autonomy and Foreign Language Learning*. – Oxford: Pergamon Press, 1981.
2. Benson P. *Teaching and Researching Autonomy in Language Learning*. – 2nd ed. – Harlow: Pearson Education, 2011.
3. Zimmerman B. J. *Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview // Theory Into Practice*. – 2002. – Vol. 41, № 2. – P. 64–70.
4. Botirbekova G. A. *Talabalarning og'zaki nutqini o'stirish uchun mashqlar bilan ishlash*. – Toshkent, 2019.
5. Jiyanova N., Mo'minova O., Maksumova S. *Nutq madaniyati: oliy o'quv yurtlari uchun o'quv qo'llanma*. – Toshkent, 2016.
6. Kadirova M. T. *Kompetentlik yondashuvi nazariyasi va uning pedagogik mazmuniga doir qarashlar*. – Toshkent, 2020.
7. Hasanboyev J., To'raqulov X. A., Alqarov I., Usmonov N. O., Is'yanov R. G., Yuzlikayev F. *Pedagogika nazariyasi (Didaktika)*. – Toshkent, 2011.
8. Nazarova M. X. *Xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash // Innovative Technologies in Teaching Foreign Languages and Learner Assessment in Online Education*. – Toshkent, 2021.